

تربیت جنسی کودکان و نوجوانان

ریحانه قورزهی

سمانه اکبری مقدم

نجلا هاشمیان الننگ پشته

سازمان مشاوره و کتابخانه‌های
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	فوزرزی، ریحانه، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور	تربیت جنسی کودکان و نوجوانان / ریحانه فوزرزی، سمانه اکبری مقدم، نیلا هاشمیان النگ پشته.
مشخصات نشر	غراسان رضوی: انتشارات جالبز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۲۴۱ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۲۶۳-۵۷۲-۵
وضعیت فهرست نویسی	فبا
یادداشت	کتابنامه، ص: ۲۴۵ - ۲۵۱.
موضوع	امور جنسی -- آموزش به کودکان
موضوع	Sex instruction for children
موضوع	اخلاق جنسی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Sexual ethics -- Religious aspects -- Islam
موضوع	امور جنسی -- آموزش به نوجوانان
موضوع	Sex instruction for teenagers
موضوع	کودکان -- رفتار جنسی
موضوع	Children -- Sexual behavior
موضوع	نوجوانان -- رفتار جنسی
موضوع	Teenagers -- Sexual behavior
شناسه افزوده	اکبری مقدم، سمانه، ۱۳۶۸ -
شناسه افزوده	هاشمیان النگ پشته، نیلا، ۱۳۶۱ -
رده بندی کنگره	۳۷HQ
رده بندی دیویی	۶۵/۶۴۹
شماره کتابشناسی ملی	۷۶۱۶۱۲۶
اطلاعات رگرود کتابشناسی	فبا

انتشارات جالبز
۱۳۳۸۴

تربیت جنسی کودکان و نوجوانان
ریحانه فوزرزی، سمانه اکبری مقدم، نیلا هاشمیان النگ پشته
ناشر: انتشارات جالبز
چاپ: اول، پاییز ۱۴۰۰ / ۱۰۰۰ نسخه
قطع: وزیری / تعداد صفحه: ۲۴۱
قیمت: ۶۵۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۶۳-۵۷۲-۵
طراح جلد: صالح مقدم
صفحه آرائی: زهرا مهدی زاده

حق چاپ محفوظ است

آدرس: مشهد بلوار شهید رضوی روبروی درب دانشکده روانشناسی دانشگاه فردوسی
تلفن تماس: ۰۵۱۳۸۷۹۵۲۸۸-۰۹۱۵۸۳۱۹۵۳۵-۰۹۱۵۹۳۰۹۹۶۳

۱۳	چکیده
۱۷	مقدمه
۱۹	معنی تربیت :
۱۹	تربیت جنسی
۲۰	الگوی تربیت جنسی
۲۰	مبنای تربیت جنسی
۲۱	تساوی ارزشی عدم وجود شر
۲۱	سرشتی بودن
۲۲	جامعیت واعتدال
۲۳	مبدا و انتها
۲۳	اهداف تربیت جنسی
۲۴	ساحات تربیت جنسی
۲۵	سطوح تربیت جنسی
۲۶	طرح تربیت جنسی
۲۷	اصول تربیت جنسی
۲۷	اصل اول شکل دهی نقش و هویت جنسی
۲۸	اصل دوم پیشگیری از تهیج و تحرک
۲۹	اصل سوم تقویت عنصر حیا

۲۹		اصل چهارم پیشگیری از کج رویها و انحرافات
۳۰		روش های تربیت جنسی
۳۱		زمینه ساز
۳۱		روش های شناختی
۳۱		شناخت انحرافات جنسی
۳۳		تمایل به مفعول واقع شدن
۳۳		تبرج و خودنمایی زنان
۳۳		مصونیت بخشی
۳۴		مراغبت ذهنی
۳۵		ایجاد انس و الفت به ارزش های دینی
۳۵		روش های رفتاری
۳۵		جدایی مکان
۳۶		سازگاری و سازش
۳۶		سطح ایجابی
۳۷		روش های شناختی
۳۷		تدبیر در پاسخ
۳۷		آموزش
۳۸		روش های عاطفی
۳۸		مراقبت عاطفی
۳۹		کنترل معاشرت هم جنس
۳۹		روش های رفتاری
۳۹		استحمام به موقع
۴۰		جداسازی بسترها
۴۰		تمایز در فعالیت ها

۴۲		مادر و دختر پسر و پدر
۴۲		سطح سلبی
۴۲		روش های شناختی
۴۳		حیا جنسی
۴۳		پوشاندن عورت
۴۴		کنجکاوی جنسی
۴۵		روش های عاطفی
۴۵		منع سواستفاده جنسی
۴۶		منع کشف
۴۶		روش های رفتاری
۴۶		منع بوسیدن و در اغوش گرفتن
۴۷		پرهیز از بازی با اعضای جنسی
۴۸		مبدل پوشی ممنوع
۵۰		تربیت کودک از دیدگاه اسلام
۵۳		۷ سال اول : دوره تکوین است
۵۴		هفت سال دوم ، دوره پرورش دینی است
۵۵		هفت سال سوم ، دوره تمرین و عمل است
۵۵		روش تربیت فرزندان
۵۶		انتخاب همسر
۵۹		ایام بارداری
۶۱		دوران کودکی
۶۴		دوران هفت سالگی یا آغاز تعلیم
۶۴		همراه تربیت:
۶۷		نوجوانی یا حساسترین دوران تربیت

۶۸.....	نامه به امام حسن.....
۷۷.....	تربیت پذیر بودن فرزندان و اهمیت تربیت از دیدگاه امام علی (علیه السلام).....
۷۹.....	علی (علیه السلام) و دغدغه تربیت فرزند.....
۸۱.....	علی (علیه السلام) و جلب اعتماد علمی و تربیتی از سوی فرزندان.....
۸۳.....	حضرت علی (علیه السلام) و تربیت فرزند با کمترین هزینه.....
۸۶.....	استفاده از فرصت ها.....
۸۷.....	تربیت همه جانبه فرزند.....
۸۸.....	حضرت علی (علیه السلام) و تربیت فرزند برای آینده نه برای حال.....
۹۰.....	جایگاه وراثت در تربیت فرزند از دیدگاه حضرت علی (علیه السلام).....
۹۶.....	مفهوم تربیت.....
۹۶.....	تربیت دینی.....
۹۷.....	مراحل تربیت.....
۱۱۱.....	آثار تربیتی نام نیک.....
۱۱۵.....	سرآغاز تربیت.....
۱۱۸.....	اهمیت تربیت پس از تولد.....
۱۱۹.....	پیشگیری بهتر از درمان.....
۱۲۰.....	شخصیت دادن به فرزند.....
۱۲۱.....	توجه به بهداشت روانی کودکان.....
۱۲۲.....	مهرورزی؛ مهم ترین ابزار تربیت.....
۱۲۳.....	محبت ویژه به کودک.....
۱۲۳.....	مثل کودک شدن.....
۱۲۵.....	طیف دیدگاه های تربیتی.....
۱۲۶.....	دیدگاه رفتاری.....
۱۲۷.....	دیدگاه شناختی.....

۱۲۹	دیدگاه اجتماعی.....
۱۳۰	دیدگاه فرایند شناختی.....
۱۳۱	دیدگاه انسان گرایانه:.....
۱۳۲	دیدگاه ماورای فردی یا کل گرایانه:.....
۱۳۴	دیدگاه های متفکرین تربیتی:.....
۱۳۴	دیدگاه اسلام و متفکرین اسلامی در زمینه تعلیم و تربیت:.....
۱۳۴	دیدگاه اسلام:.....
۱۳۵	دیدگاه فارابی:.....
۱۳۶	دیدگاه امام خمینی (ره):.....
۱۳۸	سبک های فرزند پروری.....
۱۴۱	تاریخچه سبک های فرزند پروری:.....
۱۴۳	سبک های فرزند پروری:.....
۱۴۴	سبکهای فرزند پروری.....
۱۴۷	مهمترین سبکهای فرزند پروری.....
۱۴۷	والدین خود کامه و مستبد.....
۱۴۸	والدین سهل گیر و بی بندوبار.....
۱۴۸	والدین آسان گیر ^۲
۱۵۰	نظریه بامریند.....
۱۵۱	فرزند پروری مقتدرانه.....
۱۵۱	فرزند پروری مستبدانه.....
۱۵۲	فرزند پروری آسان گیرانه.....
۱۵۳	فرزند پروری بی اعتنا.....
۱۵۸	جمع بندی.....
۱۶۰	نظریه های سبک های فرزند پروری.....

۱۶۰.....	اریکسون و سبک های فرزندپروری.....
۱۶۱.....	آدلر و سبک های فرزندپروری.....
۱۶۳.....	شفر و سبک های فرزندپروری.....
۱۶۴.....	ماریا وینتر باتم و سبک های فرزندپروری.....
۱۶۴.....	بامریند و سبک های فرزندپروری.....
۱۷۰.....	نقش خانواده در تربیت فرزندان.....
۱۷۰.....	تربیت در خانواده.....
۱۷۲.....	مهر و محبت مادر.....
۱۷۴.....	نتیجه گیری.....
۱۷۵.....	نقش الگویی والدین در تربیت فرزندان.....
۱۷۶.....	انسان بودن.....
۱۷۷.....	صادق بودن.....
۱۷۷.....	مسئولیت پذیر بودن.....
۱۷۸.....	با ملاحظه و مهربان بودن.....
۱۷۸.....	الگوی بد.....
۱۸۰.....	نقش مادر در تربیت فرزندان.....
۱۸۳.....	تقسیم وظایف برای تربیت کودک.....
۱۸۴.....	نقش پدر در تربیت فرزندان.....
۱۸۵.....	رشد احساسات.....
۱۸۵.....	ارتباط گیری مناسب و کاهش پرخاشگری.....
۱۸۶.....	مقاومت در مقابل استرس.....
۱۸۷.....	نقش غیبت پدر در تربیت فرزندان.....
۱۸۷.....	ناامنی و پرخاشگری.....
۱۸۸.....	بی اعتمادی در ارتباط.....

۱۸۸	کلام آخر درباره نقش پدر در تربیت فرزندان
۱۹۴	کارکردهای زنان در نقش مادری
۲۰۲	مربیگری راز ستایش قرآن از مادران
۲۰۴	نظریه های رشد نقش جنسی
۲۱۳	مبنای تداوم نسل
۲۱۳	مبنای واقع بینی
۲۱۴	طبیعی بودن نیاز جنسی
۲۱۴	مبنای عاملیت محیط و شرایط
۲۱۵	عاملیت انسان
۲۱۶	مبنای توانمندی و ارزش
۲۱۷	مبنای اندیشه ورزی
۲۱۸	اصول تربیت جنسی
۲۱۸	اصل پرهیز از افراط و تفریط
۲۱۹	اصل الگوپذیری
۲۲۰	ارتباط صحیح با جنس مخالف
۲۲۰	عفاف و پاکدامنی
۲۲۱	تشکیل خانواده
۲۲۲	روشهای تربیت جنسی
۲۲۹	تبیین پیامدهای تربیتی ازدواج
۲۲۹	تبیین مبانی، اصول و روش های تربیت جنسی
۲۳۲	جمع بندی
۲۳۵	منابع و مأخذ

چکیده

پس از انتخاب همسر شایسته و توجه به آموزش و تربیت او، مهم‌ترین وظیفه والدین، ایجاد محیط روانی شایسته و سالم در خانه است. این نخستین پایه در هر طرح تربیتی موفق است. هر کس دلسوز فرزند خود می‌باشد، پیش از هر کار باید بکوشد تا حد امکان فضایی آکنده از آرامش و مهرورزی پدید آورد. تا زمانی که کودک شما خود را در چنین فضایی نبیند، زمینه‌ای برای شکوفایی استعدادهای خود نمی‌یابد، و بیشترین توانش نیز صرف مبارزه با عوامل رنج‌آور زندگی می‌گردد. هر چه محیط آنان صمیمی‌تر و درس‌آموزتر، و روان ایشان هم مطمئن‌تر و بی‌هراس‌تر باشد، آموزش و تربیت آنها هموارتر و آموختن‌هایشان از محیط، بیشتر و پایدارتر است. تربیت فرزند از بنیادی‌ترین مسائل تربیتی شمرده می‌شود، و سنگ‌زیرین تربیت‌های بعدی است، به همین جهت در دین مقدس اسلام، سخنان معصومین، مخصوصاً امیرمؤمنان سخت بر این امر تکیه و تأکید شده است. شخصیت فرزندان از همان دوره کودکی و خردسالی، تکوین می‌یابد و ابزارها و شیوه‌های گوناگونی در جهت تربیت فرزند از نظر شخصیت پدر و مادر و اطرافیان، شیر مادر، لقمه و... در علوم تربیتی و به خصوص در متون دینی وجود دارد و از آنجایی که موضوع دین، رفتارهای اختیاری و ارادی افراد بشر می‌باشد، بنابراین راهکارهای تربیتی - رفتاری و کنترل رفتار افراد نیز جزو حوزه مباحث دینی به حساب می‌آید. و به عبارتی موضوع دین، هدایت و مهار رفتار و اعمال انسان‌ها در چارچوب دین می‌باشد و از این رو، قلمرو «دین» هدایت، تربیت و تنظیم رفتار کودکان را نیز در برمی‌گیرد؛ زیرا تمام احکام دینی، مبتنی بر مصالح و مفاسد است و هر یک از دستورات دین و تکالیف شرعی، دارای آثار تربیتی است که ما در این نوشتار سعی کردیم «نقش

دین در تربیت فرزندان» را ارائه بدهیم. بر اساس جهان‌بینی اسلامی، راهبردی خاص در تربیت جنسی دنبال می‌شود که نسبت به نظریات رقیب، دارای امتیازات و تفاوت‌هایی است. پژوهش حاضر در این راستا است تا با نگاه توصیفی - تحلیلی به منابع دینی، راهبرد دین نسبت به این ساحت از تربیت را تبیین کند تا در پی آن، به چیستی مدل اسلامی تربیت جنسی دست یابد. ترسیم خطوط اندیشه اسلامی در تربیت جنسی، راهگشا و جهت‌دهنده دستورالعمل‌های تربیتی آن و هدفمند کردن فعالیت‌های مربیان و والدین در عرصه عمل تربیتی، به‌ویژه آموزش جنسی خواهد بود. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که در مبانی نظری تربیت جنسی، نگاه اسلام به این ساحت از تربیت، برخلاف نظریات دیگر، نه صرفاً دنیاگرا و نه آخرت‌گرا است؛ بدین معنا که بهره‌مندی از مواهب دنیوی این غریزه، در وهله اول، منافاتی با هدف اصیل که قرب الهی است، ندارد؛ علاوه بر این، تربیت جنسی در اسلام، قبل از تولد فرد تا زمانی که در حیات دنیوی است، ادامه دارد؛ همچنین بر اساس ابعاد اصیل وجود انسان و توجه به مبانی شکل‌گیری رفتار اختیاری و نظر به دستورات رسیده در منابع دینی، سه ساحت شناختی، عاطفی و رفتاری در سه سطح زمینه‌ساز، ایجابی و سلبی جهت کاربست دستورالعمل‌های تربیتی در این پژوهش استنباط شده است در کتاب حاضر با توجه به تجربه‌های بشر و مشکلات جنسی امروز جوامع سعی کرده است در پرتو آموزه‌های قرآنی و حدیثی، سمت و سوی تربیت جنسی را تبیین کند و آگاهی‌های مناسبی برای والدین و مربیان فراهم آورد.

این کتاب با متنی ساده و مملو از رجوع به نظریات مختلف جامعه‌شناسانه و روان‌شناسانه، محتوایی غنی با رجوع به آیات و احادیث در این حوزه فراهم کرده

است. بخش اول کتاب به بررسی تربیت کودک از دیدگاه اسلام و مبانی نظری روانشناسی در این زمینه می پردازد.

بخش دوم این کتاب، مبانی تربیت جنسی است که در فصل های مبانی و کلیات، مبانی تربیت جنسی، مبانی و اصول تربیت جنسی، به طرح اصول مرتبط با مبانی وجود غریزه جنسی، تمایل به معنویت و فضیلت دوستی، نیاز به انسان همدم، زیبادوستی، نیاز به محبت پرداخته است. در بخش سوم شیوه های آموزش و تربیت جنسی در قالب شیوه های تربیت جنسی پیش از ازدواج، در دوره ازدواج و پس از آن مورد بحث قرار گرفته است.

بخش چهارم رفتارهای نا بهنجار جنسی: عوامل، راه های پیشگیری و درمان، به بحث درباره انواع نابهنجاری جنسی، عوامل نابهنجاری های جنسی پرداخته شده است.